2

TÖRTÉNELMI VONATKOZÁSÚ KLASSZIKUS BALLADÁK

87

SZABÓ ERZSI ÉS SZABÓ KATA

A KÉT RAB TESTVÉR. I.

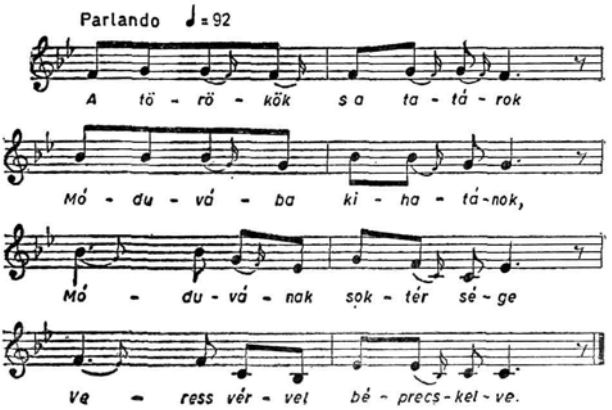

A törökök s a tatárok
Két szép rabot elrablának,
Egyik szép rab: Szabó Erzsi,
Másik szép rab: Szabó Kata.

Harminchárom esztendőre
Eljövének faluikba,
Eljövének faluikba,
Édesapjik kapujára.

„Csapjanak bé eccakára,
Erőst el vagyunk fáradva.
Három napja, hogy mind jöttünk,
Még egy falatot se ettünk.”

„Mennyetek el a kapumból,
Most nálunk vigasság vagyon!
Szógám, kergesd csak el őket,
Hogy ők mennyenek el innet!

Mennyetek, amerre láttok,
Kúdusokat nem fogadok!”
„Édes gazdám, engedje meg,
Hogy bár a grázsdba hájjunk meg!”

„Csapd bé, szógám, őköt oda,
Hájjanak meg a jászolyba!”
Bé es menének a grázsdba;
Szabó Erzsi csak meghala.

Kezdett Kata siratozni:
„Húgom, húgom, Szabó Erzsi,
Harminchárom esztendőre
Jövénk apám életjibe,

Nem akartak béfogadni,
Még a grázsdba es bécsapni,
Mét es tudánk hazajönni,
Hogy nem tudtunk ott maradni?”

Benn a házba vigadoznak,
Künn a grázsdba siratoznak:
„Jaj, te kedves, jó testvérem,
Mét hagyál magamra ingem.

Elindulánk örömünkre,
S ide érénk keservünkre,

De nem tuttuk felgondolni,
Hogy nem fognak béfogadni.

Szabó János, édesapánk,
Jöjjön kend es, édesanyám,
Szabó Erzsi halálára,
Egész világ csudájára!”

A gazdasszony kint jár vala,
Kata jajszavát meghallta:
„Szökjék, ember, jöjjön bátran:
Itt vagyon két szép leányom.”

Felragadá Szabó Erzsit,
Csókolta arcát, kezeit.
„Édes fiam, jó leányom,
Édes fiam, jó leányom!”

Mire odaére apja,
Szabó Kata es meghala.
Odagyült az egész világ,
Hogy kettőiket meglássák.

Szabó Erzsi, Szabó Kata,
Halálikra jöttek haza,
Édesapja, édesannya
Keservesen siratójza.

Sirathatja, gyászolhatja,
Mind a kettő meg van halva,
Többet fel nem támaszthatja:
Mér nem csapták bé a házba?

Lészped (Moldva), 1959

88

BÍRÓ JÁNOS ÉS BÍRÓ KATA

A KÉT RAB TESTVÉR. II.

Bíró János Bíró,
Bíró Katalinval,
Kiket az törökök
El fogtak rablani.

„Húgom, édes húgom,
Tudod, mit gondoltam,
Húgom, édes húgom,
Tudod, mit gondoltam?

Kelj fel magad, kelj fel,
Siss pogácsát nekink,
Kelj fel magad, kelj fel,
Siss pogácsát nekink,

Hogy mi induljunk el
A mi apáinkhoz,
Hogy mi induljunk el
A mi apáinkhoz!”

Bíró Kata felkelt,
S ő fel es kászile.
„Testvérem, testvérem,
Kelj fel, készen vagyak,

Hogy mi induljunk el
A mi anyáinkhoz!”
Mennek, menegetnek,
Ketten beszélgetnek.

Jaj, már Bíró János
Hátranez egy kevest,
Jaj, már Bíró János
Hátranez egy kevest:

„Jönnek az törökök,
Rabolnak el minket.
Húgom, édes húgom,
Húgom, Bíró Kata:

Nezz vissza egy kevest,
De te meg ne ijedj,
Nezz vissza egy kevest,
De te meg ne ijedj!

Jönnek az törökök,
Rabolnak el minket.
Húgom, Bíró Kata,
Bújj bé vízmosásba,

Térgyelj a nap felé,
Fogd fel a kezedet,
Térgyelj a nap felé,
Fogd fel a kezedet:

Kérjed a jó Istent,
Segéljen meg minket,
Segéljen meg minket,
Hogy vágjam el őket!”

Jaj, már az törökök
Csak oda érének,
Jaj, már az törökök
Csak oda érének.

Kivevé az kardját,
Mind elvágta őket,

Kivevé az kardját,
Mind elvágta őket.

Eggyet fogott hagyni,
Azt es hírmondani,
Eggyet fogott hagyni,
Azt es hírmondani.

„Húgom, édes húgom,
Kelj ki vízmosásból,
Húgom, édes húgom,
Kelj ki vízmosásból!

Mind elvágtam őket,
Eggyet fogtam hagyni,
Azt es hírmondani,
Azt es hírmondani.”

S a nagy hosszú utat
Eleikbe vették,
S a bút s a bánatot
Magikhoz ölelték.

Csak oda érének
S az édes annyikhoz.
„Húgom, édes húgom,
Kérejz csak bé magad!”

„Asszonyom, asszonyom,
Nagy tisztes asszonyom:
Fogadjon bé minket
Már az éccakára!”

„Menj el innen, kúdus,
Bűzed nem állhatom,
Menj el innen, kúdus,
Bűzed nem állhatom.”

„Bátyám. Bíró János,
Bé nem fogadának.
Itt van már meghaljunk
Már az kapujikba.”

„Húgom, Bíró Kata,
Szaladj még, kérejz be,
Húgom, Bíró Kata,
Szaladj még, kérejz be!”

„Asszonyom, asszonyom,
Nagy tisztes asszonyom:
Kérem, fogadjon bé
S a meleg házába!”

„Menj el innen, kúdus,
Bűzed sem állhatom,
Menj el innen, kúdus,
Bűzed sem állhatom.”

„Bátyám, Bíró János,
Bé nem fogadának,
Jaj, még a bűzünket
Sem fogják állhatni.”

„Húgom, Bíró Kata,
Szaladj még, kérejz be,
Nem meleg házikba,
Bár az istállóba!”

„Gazdáim, gazdáim,
Fogadjon bé minket,
Nem meleg házikba,
Bár az istállóba!”

„Szaladj te, szógáló,
Csapd bé oda őket,

Szaladj te, szógáló,
Csapd bé oda őket!”

„Bíró Kata, húgom,
Tudd meg, hogy meghalok,
Tizenkét órakor
Szavam megfoganik.

Első kakasszókor
Világból kimúlok.”
„Testvérem, testvérem,
Már én mit csináljak?”

„Sirass már ingemet,
Sirass keservesen,
Sirass már ingemet,
Sirass keservesen!

Mind úgy sirass ingem:
Bácsim, Bíró János,
Kiket az törökök
El fogtak rablani,

Harminc esztendeig
Ott fogtunk maradni,
Harminc esztendeig
Ott fogtunk maradni.

Már eljöttünk mi es
A mi anyáinkhoz,
Jaj, de még bűzünket
Se fogták állani.”

„Már a kúdusoknak
Vittetek-e enni?”
„Nem vittünk, nem vittünk.”
„Szaladj te, szógáló,

Szaladj te, szógáló,
Vigy te nekik enni!”
Jaj, már a szógáló
Ki es fogott menni,

Hallgatkozik vala,
Bíró Katát hallja,
Kata keservesen
Fog már siratozni.

Jaj, már a szógáló
Vissza fogott menni.
„Asszonyom, asszonyom,
De nagy dolgot halltam:

Jaj, az egyik kúdus
Már meg fogott halni,
Másik úgy siratja:
Bátyám, Bíró János,

Kiket az törökök
El fogtak rablani,
Harminc esztendeig
Ott fogtak tartani.”

„Istenem, Istenem,
Tán nem gyermekeim,
Istenem, Istenem,
Tán nem gyermekeim?!”

Oda es mene már,
Jaj, az édeannya:
„Leányom, leányom,
Mér nem mondtad magad,

Mér nem mondtad magad:
Gyermekeim vagytok,

Mér nem mondtad magad:
Gyermekeim vagytok?

Mer nem a házamba,
Meleg kebelembe,
Meleg kebelembe,
Bécsaptalak lenne.”

„Anyám, édesanyám,
Nem kellett kebele,
Nem kellett kebele,
Csak a meleg háza.”

Összeölelkeztek,
S helybe meg es haltak,
Összeölelkeztek,
S helybe meg es haltak.

Lészped (Moldva), 1955

89

BÍRÓ JÁNOS ÉS BÍRÓ KATA

A KÉT RAB TESTVÉR. III.

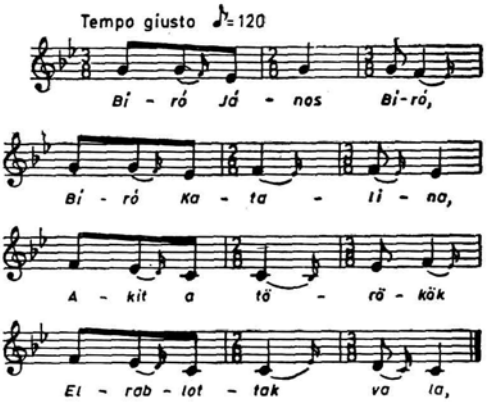

Akit az törökök
El fogtak rablani,
Harminc esztendeig
Ott fogtak tartani.

Mondá Bíró János
Bíró Katalinnak:
„Húgom, édes húgom,
Regvel kelj fel jókor,

Siss hamupogácsát,
Készüljünk fel útnak,
Menjünk el hazánkhoz,
Apánkhoz s anyánkhoz!”

Sírva mondá vissza
Bíró Katalina:

„Bácsim, édes bácsim,
Hogy tud a meglenni:

Ez nagy rablott helyről
Hogy tudunk elmenni?”
„Húgom, édes húgom,
Meg fogjuk cserkálni.”

Bajan tőtt el tőle
Már az az éccaka,
Örökké siratta
Az ő édes anyját.

Hogy es hozta elé
Az ő jó bácsija,
Hogy ez rablott helyről
Még odaérnének?

Fel es kele jókor
Bíró Katalina,
Amíg megvirjada,
Minden készen vala.

Bíró Katalina
Kőti ja bácsiját:
„Bácsim, édes bácsim,
Keljen, met minden kész!

Bátyám, Bíró János,
Elrablott testvérem,
Igazán mondta je,
Vaj csak megcsalt ingem?”

Felkele jaz bátyja,
Útnak indulának.
Mentek, mendegéltek,
Ketten beszélgettek.

A nagy hosszú utat
Eleikbe vették,
Az bút s az bánatot
Magikhoz ölelték.

Visszanez a bátyja,
Mondá ja húgának:
„Húgom, édes húgom,
Bíró Katalina!

Nehogy te megéjedj,
Nehogy te visszanejz:
Jönnek az törökök,
Rabolnak el minket!”

Sírni kezde húga
Keserves jajszókval:
„Bácsim, édes bácsim,
Immá mit csinálunk?”

„Húgom, édes húgom,
Menj bé vízmosásba,
Fordulj napkeletre,
Kérjed a jó Istent:

Segéljen meg ingem,
Hogy vágjam el őköt!”
Szegény Bíró Kata
Bement vízmosásba,

Szegény Bíró Kata
Kérni kezdte Istent,
Hogy segítse bátyját:
Vágja törökököt.

Nem tölt belé már sok,
Rikojtsa bácsija:

„Húgom, édes húgom,
Bíró Katalina!

Kelj ki vízmosásból,
Jere ide hojzám,
Hasítsd a kendődet,
Kösd a sebeimet!”

Csudálkozott húga,
Hogy annyi katana
Mind meghaltak vala,
Mind megölte bátyja.

Kettőt fogott hagyni,
Azt es hírmondani.
Meglátta jaz húga
A fájdalmas bátyját,

Mind a csúr s a szita,
Olyan vót a testje!
Nagyon sírva mondá
Szegény Bíró Kata:

„Bácsim, édes bácsim,
Elrablott testvérem:
Immá mit csináljak,
Kire hagy el ingem?”

„Ne félj magad, húgom,
Nem hagylak el téged,
Kösd a sebeimet,
S induljunk el útnak.”

Mentek, mendegeltek,
Sírva beszélgettek.
Mondá ja bácsija:
„Húgom, édes húgom,

Húgom, Bíró Kata,
Látom a hazánkat:
Vátojz kúdus képbe,
Menj már kapuikra!

Kérj te szállást nekünk
Err' az éccokára."
Elmene jaz húga,
Sírva mondja vala:

„Gazdám, édes gazdám.
Fogadjon bé minket
Erre éccokára,
Met van egy betegem!"

„Menj el, kúdus, menj el,
Menj el a kapumtól,
Bűzöd sem állhatom,
Nemhogy fogadjalak!"

Visszamene, vissza,
Szegény Bíró Kata,
Mondá bácsijának:
„Bácsim, édes bácsim,

Bácsim, Bíró János,
Elszidának ingem."
„Menj el, te, még eccer!
Kéreld meg még őköt:

Fogadjanak minköt
Erre éccokára,
He nem szobáikba,
Hideg istállóba."

Elmene ja húga,
Keservesen mondá:

„Gazdám, édes gazdám,
Fogadjon bé minköt,

He nem szobájába,
Hideg istállóba!”
„Menj el, kicsi szógám,
Csapd bé oda őköt!”

Elmene ja húga
Fájdalmas bátyjához,
Felvevé ja fődről,
Bévezeti haza.

Bémenének oda,
Hideg istállóba,
Lefekteti vala
Marhák jászolyikba.

Mondá neki bátyja:
„Húgom, édes húgom,
Húgom, Bíró Kata!
Nehogy te megéjedj:

Első kakasszókor
Megfoganik szovam,
Hajnalharangszókor
Kimúlik az lelkem.

Húgom, édes húgom,
De te mind úgy sirass:
Bíró János Bíró
Bíró Katalinval

S akit az törökök
Elrablottak vala,
El fogának jönni
S az ők hazájikba,

Nem fogták fogadni
Meleg szobáikba,
Béfogadák őköt
Hideg istállóba.”

Mond᾽ az édesapja:
„Szógám, kicsi szógám,
Végy el egy tál ételt,
Vidd bé istállóba!”

Elmene az szóga,
Ő ott mit hallt vala:
Egyik kúdus meghótt,
Másik siratgatta:

„Bíró János Bíró
Bíró Katalinval
S akit az törökök
Elrablottak vala,

El fogának jönni
S az ő hazájikba,
Nem fogták fogadni
Meleg szobáikba.

Béfogadák őköt
Hideg istállóba,
Hideg istállóba,
Barmok jászolyikba.”

Visszafut a szóga,
Mondá gazdájának:
„Gazdám, édes gazdám,
De nagy dolgot halltam!

Egyik kúdus meghótt,
Másik siratgassa,

Másik siratgassa,
De mind úgy sirajsa:

Bíró János Bíró
Bíró Katalinval
S akit az törökök
Elrablottak vala,

El fogának jönni
S az ő hazájikba,
Nem fogták fogadni
Meleg szobáikba,

Béfogadák őköt
Hideg istállóba,
De még az bűzüket
Sem fogták állhatni."

Felszeke jaz anyja,
Elvevé ja lámpát,
Odafut s hallgassa
Keserves jajszavát,

Visszafut jaz anyja,
Mondá jaz urának:
„Szekjék, ember, szekjék,
Ezek gyermekeink!"

Felszeke jaz apja,
El es indulának
Hideg istállóba,
Barmok jászolyikba.

Megkapcsolta vala
Az ő édes anyja,
Sírva mondá neki:
„Katim, édes Katim,

Mét nem mondtátok meg:
Gyermekeink vattok,
Nemcsak a szobámba
Fogadtalak vóna,

Bétettelek vóna
Meleg kebelembe.”
„Anyám, édesanyám,
Nem kellett kebele,

Nem kell’t vóna nekünk
A meleg kebele,
Jó lett lenne nekünk
Csak meleg szobája.”

Akkor arra szóra
Béjére az apja,
Hamarább ragadá
Az ő meghótt fiát.

Majt nem tudta mondni:
„Jánosom, Jánosom,
Jánosom, Jánosom,
Elrablott gyermekem!”

Akkor arra szóra
Ő es meghalt vala.
Meghala jaz anyja,
Meghala jaz apja.

Legutóján meghótt
Keserves leánya,
Keserves leánya,
Szegény Bíró Kata.

Odamentek szógák,
Esszegyűlének már,

Esszegyűlének már
Erre nagy csudára:

Mind a négy meghalva,
Csak szógák maradtak,
Tervényezni kezdték,
Hogy mit csináljanak.

Felvették mind szépen,
Bévitték szobába,
Odagyűltek sokan
S az ők csudájikra.

Mind a négy meghalva,
Rendbe vannak téve,
Legcsudálatosabb
Vala Bíró János.

Rácsila (Moldva), 1955

90

BÍRÓ KATALINA

AZ ELADOTT LEÁNY. I.

Bíró Katalina
Ül vala ablakba,
Varrja vala hímit
Fekete selyemvel,

Tölti tőtelékit
Sűrű könnyeivel.
Csak alátekinte
A búzamezőre.

Hát úgy jőnek, lőnek
Török császár fia
Hat lóval, hintóval,
Hatvan katonával.

Azon ajtón szóla
Török császár fia:
„Honn van-e, honn van-e,
Anyámrúl livendő?”

„Honn vagyok, honn vagyok,
Vejemre livendő.”
„Honn-é a leánya,
Kit nekem igért vót?”

„Honn vagyon, honn vagyon,
Betegágyba vagyon.
Honn vagyon, honn vagyon,
Betegágyba vagyon.”

Bíró Katalina
Ül vala ablakba,
Varrja vala hímit
Fekete selyemvel,

Tölti tőtelékit
Sűrű könnyeivel.
Csak alátekinte
A búzamezőre.

Hát úgy jőnek, lőnek
Török császár fia
Hat lóval, hintóval,
Hatvan katonával.

Azon ajtón szóla
Török császár fia:

„Honn van-e, honn van-e,
Anyámrúl livendő?”

„Honn vagyok, honn vagyok,
Vejemre livendő.”
„Honn-é a leánya,
Kit nekem igért vót?”

„Honn vagyon, honn vagyon,
Nyujtópadon vagyon!
Honn vagyon, honn vagyon,
Nyujtópadon vagyon.”

Bíró Katalina
Ül vala ablakba,
Varrja vala hímit
Fekete selyemvel,

Tölti tőtelékit
Sűrű könnyeivel.
Csak alátekinte
A búzamezőre.

Hát úgy jőnek, lőnek
Török császár fia
Hat lóval, hintóval,
Hatvan katonával.

Azon ajtón szóla
Török császár fia:
„Honn van-e, honn van-e,
Anyámrúl livendő?”

„Honn vagyok, honn vagyok.
Vejemre livendő.”
„Honn-é a leánya,
Kit nekem igért vót?”

„Honn vagyon, honn vagyon,
Főd gyomrába vagyon,
Honn vagyon, honn vagyon,
Főd gyomrába vagyon.”

„Anyám, édesanyám!
Nem adta leányát,
Nem adta leányát
Már az én kezembe,

Adja oda lelkit,
Ajálja Istennek;
Testit adja ide,
Ide a kezembe!”

„Jere, vejem fiam,
Vidd el leányomat,
Legyen már a tiéd,
Halálig a tiéd.

Bíró Katalina,
Már édes leányom!
Állj elé, állj elé,
Hogy vigyen el téged,

Hogy vigyen el téged
Török császár fia.”
„Anyám, édesanyám,
Kinek ajált ingem

Idegen országra,
Hogy ne legyen anyám?”
„Leszek neked anyád,
Török császár fia!”

Bíró Katalina
Akkor sírni foga,

És fel fogott ülni
Abba nagy hintóba

Elvitték, elvitték
Bíró Katalinát,
Bíró Katalinát
Idegen országra.

Lészped (Moldva), 1955

91

LANGOS SZÉP ILONA

AZ ELADOTT LEÁNY. II.

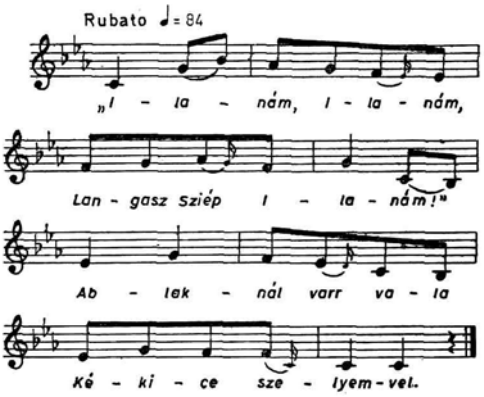

Őtészt őti vala
Szárig aranyszálval.
Cak ő isz kineze
Nad évegablakján.

Cak ő esz meglátá,
Ud jönek utánna.
Cak ő esz ud mondá:
„Bágyem, iedesz bágyem!

Bágyem, iedesz bágyem,
Ni hol jönek, bágyem,
Hat lóval, hintóval,
Hatvan katanával!

Hatvan katanával,
Sz ed rongyosz szolgával.”
„Ne félj, hugom, ne félj,
Met teszek ién arról!”

„Anyám, iedeszanyám,
Egyebtől nem fiélek:
Puszka roppanásztól,
Züőd erdő zugásztól.

Anyám, iedeszanyám,
Rejtszen el ingemet!”
„Lyányom, iedesz lyányom,
Hová rejtselek el?

Menj bié kamarába,
Bújj bié sziép ládába!”
Csak odaiérének.
„Add elé lyányodat!”

„Menj bié kamarába,
Nezz bié sziép ládába!”
Csak bié isz menének,
Ládába megkapák.

„Bújj ki onnat, bújj ki,
Indulj el előttünk!”
„Anyám, iedeszanyám,
Moszt szirasszon ingem!”

Bogdánfalva (Moldva), 1970

92

LANGOS SZÉP ILONA

AZ ELADOTT LEÁNY. III.

„Ilanám, Ilanám,
Langasz Sziép Ilanám!
Ilanám, Ilanám,
Langasz Sziép Ilanám!”

’z ablaknál varr vala,
Kékica szeljemvel.
’z ablaknál varr vala
Kékica szeljemvel.

Tőtészt tőti vala
Szárig arany szálval.
Tőtészt tőti vala
Szárig arany szálval.

Ő isz cak kineze
Nad ivegablakján,
Ő isz cak kineze
Nad ivegablakján.

„Bágyem, iédesz bágyem,
Ni, hol jőnek, bágyem.

Bágyem, iédesz bágyem,
Ni, hol jőnek, bágyem,

Hat lóval, hintóval,
Hatvan katanával.
Hat lóval, hintóval,
Hatvan katanával.

Bágyem, iédesz bágyem,
Merre bújjam, bágyem?
Bágyem, iédesz bágyem,
Merre bújjam, bágyem?”

„Menj bié kamarába,
Bújj bié züőd ládába!
Menj bié kamarába,
Bújj bié züőd ládába!”

Csak odaiérének,
Hat lóval, hintóval.
Csak odaiérének,
Hat lóval, hintóval.

Hat lóval, hintóval,
Hatvan katanával.
Hat lóval hintóval,
Sze nad ribancoszval.

Bogdánfalva (Moldva), 1970

93

SZEKLÉDI BORBÁRA

AZ ELADOTT LEÁNY. IV.

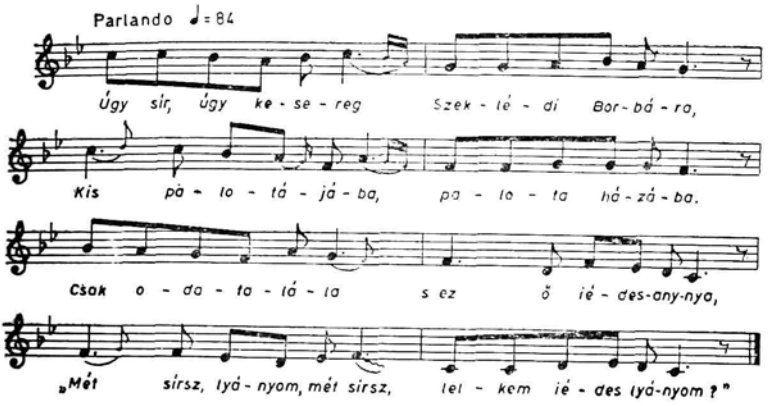

„Hodne sírjak, hodne, hodne keseregjek.
Ha te tudnád, mit ién, inkább sírnál, mint ién.”
Csak odatalála s ez ő iédes öccse:
„Mit sírc, néném, mit sírc, ennen mét keseregsz?”

„Hodne sírjak, hodne, hodne keseregjek.
Ha te tudnád, mit ién, inkább sírnál, mint ién.
Tíz ujjamba vagyan tíz sziép aranygyűrű,
Mellyiket szereted, ién azt neked adom.”

„Néném, iédes néném, jobban tudom, mint te.
Eladtak tégedet, bié Lengyenországba,
Bié Lengyenországba, lengyen új királynak,
Nem es ő magának, felnőtt sziép fiának.”

Inkább sírni kezde, inkább keseregni.
Csak odatalála s ez ő iédesapja.

„Mit sírc, lyányom, mit sírc, ennen mét keseregsz?
„Hodne sírjak, hodne, hodne keseregjek.

Ha eladtak ingem bié Lengyenországba,
Nad lengyen királynak, nem es ő magának,
Nem es ő magának, felnőtt sziép fiának.”
„Bizon nem adlak ién tellyes iéletemben.

Az ország adója, s mégsem adlak oda.”
Ő es kisétála, küs palotájába.
Ő es biétekinte Lengyenország felé.
Messzünnet meglátá, úgy jőnek, úgy jőnek.

Hat lóval, hintóval, hatvan katanával,
Hatvan katanával s ed rongyos szolgával.
Még e lovakat es mind táncra léptetik,
Még e dobokat es mind táncra veretik.

Csak oda iérének Szeklédi Jánoshoz,
Szeklédi Jánosnak kötött kapujához.
„Honn vagy-e, honn vagy-e, te Szeklédi János?”
„Honn vagyok, honn vagyok, Lengyen új királlya.”

„Add ki nekünk, add ki, felnőtt sziép lyányodat,
Felnőtt sziép lyányodat, Szeklédi Borbárát!”
„Bizon nem adom ién tellyes iéletemből,
Az ország adója, s mégsem adom oda.”

„Másodikcor mondom, add ki nekünk, add ki,
Felnőtt sziép lyányodat, Szeklédi Borbárát.”
„Bizon nem adom ién tellyes iéletemből,
Az ország adója, s mégsem adom oda.”

„Harmadikcor mondom, add ki nekünk, add ki,
Felnőtt sziép lyányodat, Szeklédi Borbárát!”
„Bizon nem adom ién tellyes iéletemből,
Az ország adója, s mégsem adom oda.”

„Ha bizon nem adod, mik es rivád vessük,
Mik es rivád vessük ez iélet adóját.”
Nem vala mit csányon, ki kell vala adja,
Elindultak vissza Lengyenország felé.

Még e lovakat es mind táncra léptették,
Még e dobokat es mind táncra verették.
„Legelöbcör mondom: mondj uradnak ingem,
Én es mondlak téged: kincses feleségem!”

„Bizon nem mondlak ién teljes iéletemben,
Az apám házánál nagyobb urak jártak,
Azkot sem uraltam, téged sem urallak,
Azkot sem uraltam, téged sem urallak.”

„Másodikcor mondom: mondj uradnak ingem,
Én es mondlak téged: kincses feleségem!”
„Bizon nem mondlak ién teljes iéletemben,
Az apám házánál nagyobb urak jártak,

Az apám házánál nagyobb urak jártak,
Azkot sem uraltam, téged sem urallak.”
„Harmadikcor mondom: mondj uradnak ingem,
Én es mondlak téged: kincses feleségem!”

„Bizon nem mondlak ién teljes iéletemben.
Az apám házánál nagyobb urak jártak,
Azkot sem uraltam, téged sem urallak,
Azkot sem uraltam, téged sem urallak.”

Immá gyászra fordítták, ha nem akarta uralni.

Még e lovakat es mind gyászra léptetik,
Még e dobokat es mind gyászra veretik.
Csak haza iérének bié Lengyenországba,
Lengyen városába, nagy lengyen királyhoz.

„Szolgám, iédes szolgám, e legnagyobb szolgám!
Nyisd ki e kapukat, nyisd ki ez ajtókat!
Nyisd ki ez ajtókat, mert mi haza iértünk,
Szolgám, iédes szolgám, s e középső szolgám,

Hámold ki lovakat, kössed bié e grázsdba!
Szolgám, iédes szolgám, s e legküsebb szolgám,
Háj bié ez udvarba, mer mi haza iértünk.
Szeklédi Borbára, mondj uradnak ingem,

Ién es mondlak téged: kincses feleségem!”
„Bizon nem mondlak ién teljes iéletemben.
Az apám házánál nagyobb urak jártak,
Azkot sem uraltam, téged sem urallak ”

„Szolgám, iédes szolgám, menj fel e városba,
Hozz te nekem onnat egy aranyos nyerget,
Egy aranyos fiéket s egy arany korbácsot,
Tudom, találkozol vaj egy sógoromval.

Tudom, hogy megkérdi, hogy azt minek vetted?
Tudj te megfelelni, hogy azt minek vetted.
Egy paripát vettünk, s az még tanulatlan,
Egy paripát vettünk s azt meg kell tanissuk.”

„Másodikcor mondom: mondj uradnak ingem,
Ién es mondlak téged: kincses feleségem!”
„Bizon nem mondlak ién teljes iéletemben.
Az apám házánál, nagyobb urak jártak,

Azkot sem uraltam, téged sem urallak.”
Ő es csak elmene fel, Lengyenországba,
Ő es csak elmene Lengyen városába,
Ő es csak megvevé ez aranyos nyerget,

Ez aranyos nyerget, ez aranyos fiéket,
Ez aranyos fiéket s ez arany korbácsot.
Ő es találkozik nagyobb sógorával.
Mindjá es azt kiérdi: „Hát azt minek vetted?”

„Egy paripát vettem, s e még tanulatlan,
S e még tanulatlan, s ezt meg kell tanissuk.”
Ő es haza iére, ő es csak bié iére,
Ő es csak letevé bié e nagy asztalra.

S ez aranyos nyerget s ez aranyos fiéket,
S ez aranyos fiéket, ez arany korbácsot.
„Harmadikcor mondom: mondj uradnak ingem,
Ién es mondlak téged: kincses feleségem!”

„Bizon nem mondlak ién, teljes iéletemben,
Az apám házánál nagyobb urak jártak,
Azkot sem uraltam, téged sem urallak.
Azkot sem uraltam, téged sem urallak.”

Ő es felnyergelé s ő es felfékezé,
S e kezébe vevé s ez arany korbácsot.
S úgy elsarkantyulá, s úgy elkorbácsolá.
„Elég, uram, elég, lelkem, iédes uram,

Az apám házánál nagyobb urak jártak,
Azkot nem uraltam, de kendet urallom.”
Csak odatalála s az ő iédesanyja.
„Lyányom, iédes lyányom, Szeklédi Borbárám,

Mikor bié adtalak, bié Lengyenországba,
Lengyen városába, lengyen új királynak,
Nem es ő magának, felnőtt sziép fiának,
Ullyan vót ez arcod, mind kiét sziép buzsorszáll,

Ullyan vót ez arcod, mind kiét sziép buzsorszáll,
Most ullyanná vállott, mind kiét fehér ruha.
S e jobb oldalamon kisütett e napfién,
S e bal oldalamon biésütett e huódfién.”

Klézse (Moldva), 1955

94

LANGOS SZÉP ILONA

AZ ELADOTT LEÁNY. V.

S úgy var, úgy var vala
Langos Sziép Ilona,
Úgy var, úgy var vala,
Ablakba var vala.

Szemzi, szemzi vala
Gyivizi selyemvel,
Tőtést tőti vala
Sűrű könyveivel.

„Mét sírsz, mét keseregsz,
Langos Sziép Ilona?”
„Hogyne sírjak, hogyne,
Hogyne keseregjek,

Ién vótam anyámnak
Részetlen gyermeke,
Kinek e világhoz
Nem vót szerencséje.

Vót nekem szerencsém
Búhoz s e bánathoz,

Búhoz s e bánathoz,
S e fekete gyászhoz.

Fetekitett gyászba
Béborult esztendő,
Kibe ez ién szívem
Nem örvendezendő.”

„Ne sírj, ne keseregj,
Langos Szép Ilona,
Mik es megkeressük
Ződ ládának kóccsát,

Kivel megkeressük
Szívednek jóságját,
Kivel megkeressük
Szívednek jóságját.”

„Bágyim, édes bágyim,
Én csak attól félek,
Nagy erdő zúgástól,
Puska roppanástól.”

„Ne félj magad, ne félj,
Langos Szép Ilona,
Met teszünk mi arról,
Nagy erdő zúgástól.

Nagy erdő zúgástól
S puska roppanástól
Hogy ide fáradnak,
Úgy vissza bágyadnak.”

Klézse (Moldva), 1955

95

KÁDÁR KATA

AZ ELRABOLT LEÁNY. I.

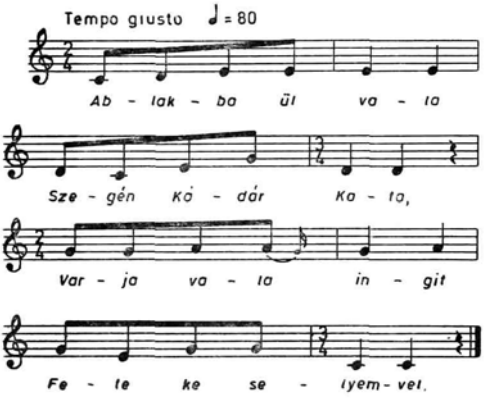

Tőti tőtelékvel,
Sárig víg selyemvel,
Szemzést szemzi vala
Sűrű könyveivel.

Benéze lűtűre
S a búza mezőre:
Hát úgy jövögetnek
Hetvenhét katana,

Hetvenhét katana,
Egész kompánia,
Odazúdulának,
Ajtón es szollának.

„Anyám, édesanyám,
Rejtsen el ingemet!

Jönnek az katanák,
Rabolnak el ingem.”

„Fiam, édes fiam,
Merre rejtselek el?
Menj bé kamarába,
Bujj belé ládába!”

Csak odazúdula
Hetvenhét katana,
Hetvenhét katana,
Egész kompánia.

„Hol van az leányik?
Adjátok kezembe!”
Akkor édesanyja
Siratni es kezdte.

„Menj bé kamarába!
Elbútt egy ládába.
Menj bé kamarába!
Elbútt egy ládába.”

„Várkojz egy kicsiddég,
Hetvenhét katana,
Hogy szóljak bár hármat,
Hogy én elbúcsújzak,

Me minden halattnak
Hármat harangoznak:
Kettőt megszakajsznak,
Egyet végig húznak.”

„Az én leányomnak
Egyet se kondítnak,
Még nincs es meghalva,
S méges kell sirajsam.

Felüték a zászlót
Kapum felfájára,
Megverek a dobot
Szívem bánatára.”

„Katanák lovai,
Ingem úgy vigyetek,
De ne úgy vigyetek,
Mint nyirászát visznek!

Ti ne úgy vigyetek,
Mint nyirászát visznek,
Hanem úgy vigyetek,
Mint halottat visznek.”

Lészped (Moldva), 1959

96

FÚDD EL, JÓ SZÉL

AZ ELRABOLT LEÁNY. II.

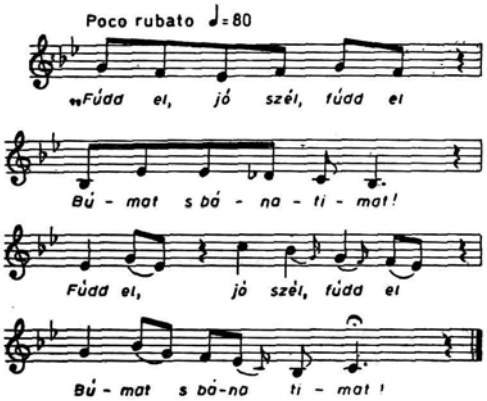

Anyám, édesanyám,
Rejtsen el ingemet!
Jönnek a törökök
S rabolnak el ingem.

Felüték a zászlót
Kapum félfájára,
Megverék a dobot
Szüem bánatára.”

„Fiam, édes lányom,
Hova rejtselek el,
Hova rejtselek el,
Ne veszejszelek el?

Menj bé kamarába,
Bújj el egy ládába!”

Akkor abb' a helybe
Mind bérohanának.

Csak odazúdula
Hetvenhét katona,
Hetvenhét katona,
Egész kompánia.

„Öreg édesanyám,
Hol van az leányod?"
„Nem tudom, nem tudom,
Hogy hova mene el."

„Öreg édesanyám,
Add elé lyányodat,
Add elé lyányodat,
Met viszünk el téged!

Viszünk el tégedet,
S levegyük fejedet,
S azután neki es
Le fogjuk mi venni."

„Menj bé kamarába,
S ott van egy ládába,
Menj bé kamarába,
S ott van egy ládába!"

Kivevék már onnét
Szegény bús leányát.
Siratozni kezde,
Nagy jajszókval mondja:

„Ruháim, ruháim,
Szép rostos ruháim,
Mikor fejem veszik,
Fődre lehulljatok,

Fődre lehulljatok,
S ingem sirajsatok,
Fődre lehulljatok,
S ingem sirajsatok!

Anyám es lássa meg,
Hogy ingem gyászoltok,
Anyám es lássa meg,
Hogy ingem gyászoltok.

Anyám, édesanyám,
Maradjon békével,
Nyújtsa s a jobb kezit,
Csókoljam meg eccer!

Csókoljam meg eccer,
E lesz utolsóra,
E lesz utolsóra
S a mi búcsúzásunk."

Akkor, abb'a helybe
Fődig le es esett,
Fődig le es esett
Az ő édesanyja.

Siratozva mondta,
Jaj-szavakkal mondja:
„Istenem, Istenem,
Szerelmes Istenem,

Mét teremtettél vót
Anyának a fődre,
Mét nem teremtettél
Fának az erdőbe?"

Még eccer megkéri
S az ő édesanyját:

„Anyám, édesanyám,
Kendet arra kérem:

Mikor fejem veszik,
Tegye réztángyérba,
Tegye réztángyérba
Én árva fejemet,

Kűdje Kolozsvárra:
Tegyék várkapura,
Hogy lássák meg ott es,
Milyen az elrablott!

Na hát, édesanyám,
Maradjon békével,
E lesz utolsóra
S a mi búcsúzásunk!”

El es indíták már
Szegény bús leányát,
Sírva ott marada
Szegény édesanyja.

„Fejülről lefelé
Folydogál egy patak,
Sírva keres ingem,
Sírva, én édesem.

Kereshetsz, édesem,
Met el vagyok rejtve,
Cserefa lapiba
El vagyok temetve.”

Rácsila (Moldva), 1955

97

ANYÁM, ÉDESANYÁM

AZ ELRABOLT LEÁNY. III.

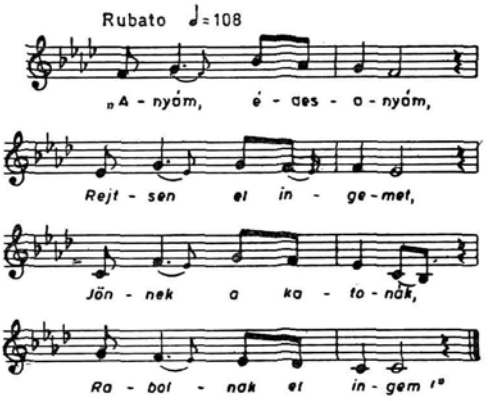

„Lyányom, édes lyányom,
Merre rejtselek el?
Menj bé kamarába,
Bújj belé ládába!”

Csak arra ’z egy szóra
Oda es rohana
Hetvenhét katona,
Egész kompánia.

Csak az ő leányát
Kérdeni es kezdték,
Kérdeni es kezdték,
Hogy hová rejtezék.

Kénzották, kénzották,
Halálra kénzották,

Halálra kénzották
Az ő édesanyját.

Ki kell vala adja
Az ő szép leányát,
Ki kell vala adja
Az ő szép leányát.

Verje meg az Isten
Azt az édesanyát,
Amelyik kiadta
Az ő szép leányát!

„Hamarébb elleszek
Békák vacsorájik,
Békák vacsorájik,
Halaknak ebédjik,

Mintsább én ellegyek
Katonáknak rabjik.”
Szavát se végzette,
S Tiszába bészöke.

Rácsila (Moldva), 1959

98

ÉDESANYÁM, REJTSEN EL

AZ ELRABOLT LEÁNY. IV.

„Anyám, édesanyám,
Rejtsen el ingemet,
Anyám, édesanyám,
Rejtsen el ingemet!

Jönnek az katanák,
Rabolnak el ingem,
Jönnek az katanák,
Rabolnak el ingem.”

„Fiam, édes lyányom,
Hová rejtselek el,
Fiam, édes lyányom,
Hová rejtselek el?

Menj bé kamarába,
S bújj el egy ládába,
Menj bé kamarába,
S bújj el egy ládába!”

„Felüték a zászlót
Kapum felfájára,
Felüték a zászlót
Kapum felfájára,

Megverék az dobot
Szívem bánatára,
Megverék az dobot
Szívem bánatára.”

Csak odazúdula
Hetvenhét katana,
Csak odazúdula
Hetvenhét katana,

Hetvenhét katana,
Egész kompánia,
Hetvenhét katana,
Egész kompánia.

„Öreg édesanyám,
Hol van az leánya,

Öreg édesanyám,
Hol van az leánya?”

„Menj bé kamarába,
Ott van egy ládába,
Menj bé kamarába,
Ott van egy ládába!”

„Ruháim, ruháim,
Szép rostos ruháim,
Ruháim, ruháim,
Szép rostos ruháim:

Mikor én meghalok,
Fődre lehulljatok,
Mikor én meghalok,
Fődre lehulljatok,

Fődre lehulljatok,
S ingem sirassatok,
Fődre lehulljatok,
S ingem sirassatok!”

Folydogál egy patak
Fejelről lefelé,
Folydogál egy patak
Fejelről lefelé.

S várom édessemet
Alolról felfelé,
S várom édessemet
Alolról felfelé.

„Kereshetsz, kereshetsz,
Met el vagyok rejtve,
Kereshetsz, kereshetsz,
Met el vagyok rejtve,

Cserefa lapiba
El vagyok temetve,
Cserefa lapiba
El vagyok temetve.”

Gerlén (Moldva), 1959

99

RABOLNAK EL ENGEM

AZ ELRABOLT LEÁNY. V.

„Anyám, édesanyám,
Rejtsen el ingemet,
Anyám, édesanyám,
Rejtsen el ingemet!

Jönnek a katanák,
Rabolnak el ingem,
Jönnek a katanák,
Rabolnak el ingem.”

„Anyámé, anyámé,
Hová rejtselek el,
Anyámé, anyámé,
Hová rejtselek el?

Menj bé kamarába,
Bújj el egy ládába,
Menj bé kamarába,
Bújj el egy ládába!”

Csak odazúdula
Hetvenhét katana,

Csak odazúdula
Hetvenhét katana,

Hetvenhét katana,
Egész kompánia,
Hetvenhét katana,
Egész kompánia.

„Öreg édesanyám,
Hol van a leányod,
Öreg édesanyám,
Hol van a leányod?”

„Nincsen nekem lyányom,
Met a meg van halva,
Nincsen nekem lyányom,
Met a meg van halva.”

„Adjad a lyányodat,
Viszünk el tégedet,
Adjad a lyányodat,
Viszünk el tégedet!”

„Menj bé kamarába,
Ott van egy ládába,
Menj bé kamarába,
Ott van egy ládába.”

„Ruháim, ruháim,
Szép rostos ruháim,
Ruháim, ruháim,
Szép rostos ruháim,

Mikor én meghalok,
Fődre lehulljatok,
Mikor én meghalok,
Fődre lehulljatok,

Fődre lehulljatok,
S ingem sirajsatok,
Fődre lehulljatok,
S ingem sirajsatok!

Anyám, édesanyám,
Isten engedje meg,
Anyám, édesanyám,
Isten engedje meg,

Isten engedje meg,
S a nyüvek egyék meg,
Isten engedje meg,
S a nyüvek egyék meg!”

Gerlén (Moldva), 1959

100

VISZNEK EL ENGEMET

AZ ELRABOLT LEÁNY. VI.

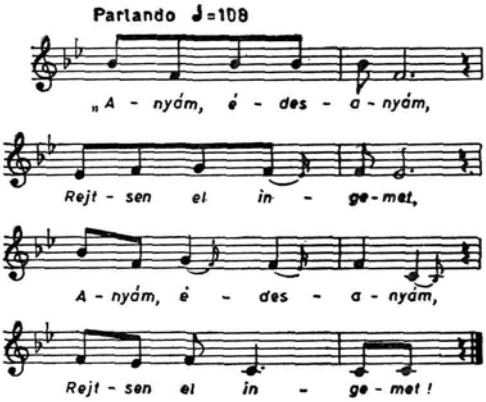

Jönnek a katanák,
S visznek el ingemet,
Jönnek a katanák,
S visznek el ingemet.”

„Leányom, leányom,
Merre rejtselek el?
Menj bé kamarába,
S bújj belé ládába!”

Csak arra ’z egy szóra
Oda es rohana
Hetvenhét katana,
Egéssz kompánia.

Csak kénzani kezdték
Az ő édesanyját,

Merre rejtette el
Virágszál szép lányát.

„Nincsen a leányom,
Meghótt, s eltemettem,
A két ablak alá
Belé van temetve.”

Kénzották, kénzották,
Halálra kénzották,
Halálra kénzották
Az ő édesanyját,

Hogy ki kellett adja
Az ő szép leányát:
„Bément kamarába,
Belébútt ládába.”

Oda es menének,
Ki es vevék onnet,
Hintóba es tették,
Útnak es indíták.

Oda es érének
A Tisza martjára,
Mendegel a hintó
A Tiszának martján.

Sírdogál a leány,
Az elrablott leány:
„Mintsább én ellegyek
A katonák rabjik,

Inkább én ellegyek
Békák vacsorájik,
Békák vacsorájik
S halaknak ebédjik.”

Csak belé es szekék
A Tisza vizibe,
Tisza nem szenvedte,
Martjára kivette.

S odament az anyja,
Kőti, de nem hallja:
„Kelj fel, lyányom, kelj fel,
Borulj a vállamra!”

„Nem kelhetek, anyám,
Mer meg vagyok halva,
Nem kelhetek, anyám,
Mer meg vagyok halva.

Kebelembe buvék
Sárig esküdt kígyó,
Kebelembe buvék
Sárig esküdt kígyó,

Ki nekem megette
Szívemet, májamat,
Ki nekem megette
Szívemet, májamat,

S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi,
S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi.”

„Mintsább én ellegyek
A fél karom nélkül,
Mintsább én ellegyek
A fél karom nélkül,

Hamarább elleszek
Szép leányom nélkül,

Hamarább elleszek
Szép leányom nélkül.”

Odament babája,
Költi, meg es hallja,
Odament babája,
Költi, meg es hallja:

„Kelj fel, babám, kelj fel,
Borulj a vállamra!”
„Nem kelhetek, babám,
Mer meg vagyok halva.

Kebelembe buvék
Sárig esküdt kígyó,
Kebelembe buvék
Sárig esküdt kígyó,

Ki nekem megette
Szívemet, májamat,
Ki nekem megette
Szívemet, májamat,

S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi,
S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi.”

„Mintsább én ellegyek
Gyenge babám nélkül,
Mintsább én ellegyek
Gyenge babám nélkül,

Hamarább elleszek
A fél karom nélkül,
Hamarább elleszek
A fél karom nélkül.”

Kebelibe nyúllott,
De ott kégyó nem volt,
Kebelibe nyúllott,
De ott kégyó nem volt.

Hogyha kégyó es vót,
Az arangyé vállott,
Hogyha kégyó es vót,
Az arangyé vállott.

Gerlén (Moldva), 1959

101

FÚJDOGÁL EGY NAGY SZÉL

AZ ELRABOLT LEÁNY. VII.

Fuddogál egy nagy szél,
Azt se tudom, merről,
A nagy hegyek felől,
Vaj édesem felől.

Csak bézurranának
Hetvenhét katona,
Hetvenhét katona,
Egész kompánia.

„Hol van az leányik,
Adnák az kezünkbe!”
„Tul van, kamarába,
Bébutt a ládába.”

Megfogák a lyányát,
Elvivék erekre,

Bé es rekejsztették,
Setétségre vették.

„Anyám, édesanyám,
Felnevelő dajkám,
Temlecnek feneke
Az én derekaljam!

Kigyók-békák szemik
Az égő gyertyáim,
Itt leszen már nékem
Az én végső órám!

Könnyü neked, rózsám,
Az ágyban heverni!
Jaj, de nekem nehez
Csak rád es gondolni!

Az eső es esik,
Gyenge lábam fázik,
Zén szomoru szüvem
Róllad bánkodójzik.

Csendesen folyó viz
Télbe megáll s nyugszik,
Jaj de az én szüvem
Sohasem es nyugszik!

Mind éjjel, mind nappal
Bánatba feredik,
Mind tengernek habja
Erekké hánkódik.

Sir az eggyik szemem,
Sirjon a másik es!
Sirjon mind a kettő,
Mind az ápor eső!

Ápor eső után
Eszterhijján csepeg,
Régi szeretőmnek
Szive hozzám fordul.”

Lészped (Moldva), 1955

102

GÖRÖGFI GYURICA

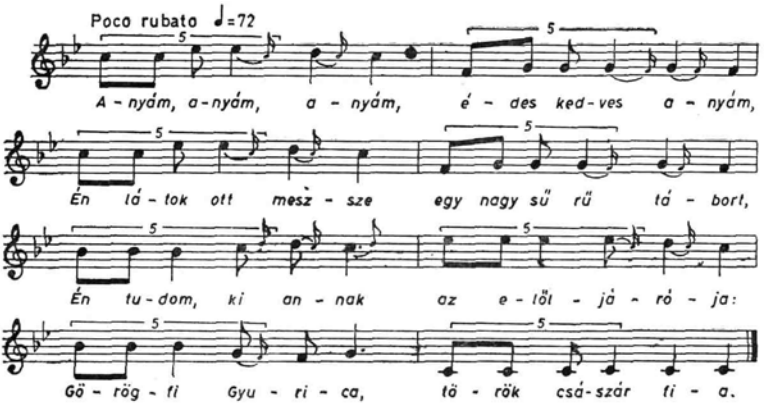

Engedj, anyám, engedj, csak egy negyed órát,
Hogy én láthassam meg Görögfi Gyuricát!”
„Nem engedlek, lányom, felinek felit se,
Mert néked előlem meg kellene halnod.”

„Jó napot, jó napot, Almádiné asszony,
Hol vagyon, hol vagyon az én menyasszonyom?”
„Elment, fiam, elment az arany kishegyre,
Aranyfüvet szedni, magát vigasztalni.”

Menyen a vőlegény, keresve keresi,
Keresve keresi, sehol meg nem leli.
„Jó napot, jó napot, Almádiné asszony,
Hol vagyon, hol vagyon az én menyasszonyom?”

„Elment, fiam, elment az arany kis tóra,
Aranyhalat fogni, magát vigasztalni.”
Menyen a vőlegény, keresve keresi,
Keresve keresi, sehol meg nem leli.

„Jó napot, jó napot, Almádiné asszony,
Hol vagyon, hol vagyon az én menyasszonyom?
Mondja meg igazán, Almádiné asszony!”
„Nem tűröm, tagadom, úgy is csak megmondom.

Menj bé, fiam, menj bé belső kamarába:
Ott fekszik, ott nyugszik halottas ágyába!”
Bemegy a vőlegény, övéből tőrt húz ki,
Beszúrja szívébe, leesik a fődre.

„Testem a testeddel egy sírba nyúgodjon,
Vérem a véreddel egy árokba follyon,
Írják fel fejfámra: itt nyugszik egy árva,
Kinek szerelemből történt a halála.”

Válaszút (Mezőség), 1943

103

MÉRT KÜLDÖTT EL ENGEM?

AZ ELRABOLT ÉS VISSZATÉRT LEÁNY

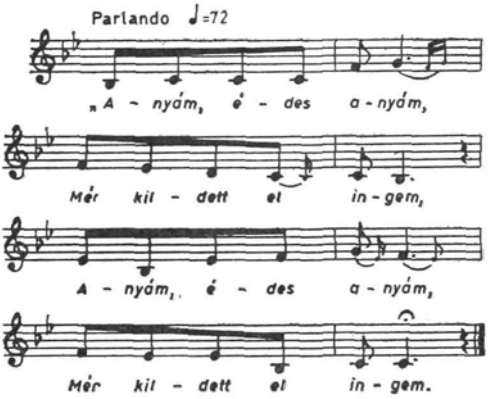

Idegen országra
S a nagy hosszú útra,
Idegen országra
S a nagy hosszú útra?

Mentem, mendegéltem
S az nagy hosszú úton,
Mentem, mendegéltem
S az nagy hosszú úton

Visszatekintettem:
Jönnek az törökök,
Jönnek az törökök,
Rabolnak el ingem.”

Jaj, már az törökök
Oda es érének,

Jaj, már az törökök
Oda es érének!

„Istenem, Istenem,
Elrablottak ingem,
Istenem, Istenem,
Elrablottak ingem.

Itt lett lenne nekem
Az én jó édessem,
Itt lett lenne nekem
Az én jó édessem,

El nem vittek lenne,
Ő nem hatta lenne,
El nem vittek lenne,
Ő nem hatta lenne.

Istenem, Istenem,
De messze jaz hazám,
De messze jaz hazám,
Várhat, édesanyám!

Már elzártak ingem
Erekes temlecbe,
Már elzártak ingem
Erekes temlecbe.

Jaj, már az tavasszal
Még a vadgalamb es,
Jaj, már az tavasszal
Még a vadgalamb es

Ződ erdő közepin
Csak párját sirajsa,
Ződ erdő közepin
Csak párját sirajsa,

Ágról ágra repül,
Fészket rak magának,
Ágról ágra repül,
Fészket rak magának.

Jaj, én a temlecbe
Párom nem találom,
Jaj, én a temlecbe
Párom nem találom!

Istenem, Istenem,
Ha levelet írnék,
Istenem, Istenem,
Ha levelet írnék,

Az én galambomnak
Hírt hogy es küdhetnék,
Az én galambomnak
Hírt hogy es küdhetnék,

Hogy tudja meg ő es:
El vagyak rabolva,
Hogy tudja meg ő es:
El vagyak rabolva.

Rizget a két kezem,
Jaj, én nem írhatak!
Rizget a két kezem,
Jaj, én nem írhatak!

Hullnak a könnyeim,
Még írni se látok,
Hullnak a könnyeim,
Még írni se látok.

Istenem, Istenem,
Akkor fogak írni,

Istenem, Istenem,
Akkor fogak írni,

Mikor az szép csillag
Reám fog ragyogni,
Mikor az szép csillag
Reám fog ragyogni.

Istenem, Istenem,
Adjál egy nagy szelet,
Istenem, Istenem,
Adjál egy nagy szelet,

Hogy borítsa össze
Temlecnek tetejit,
Hogy borítsa össze
Temlecnek tetejit.

Istenem, Istenem,
Indítsd meg a vizet,
Istenem, Istenem,
Indítsd meg a vizet,

Hogy vigyen el ingem
Anyám ajtójára,
Hogy vigyen el ingem
Anyám ajtójára,

Hogy tudja meg ő es:
El vagyok rabolva,
Hogy tudja meg ő es:
El vagyok rabolva.

De nem sok időre
Törökök megbíztak,
De nem sok időre
Törökök megbíztak,

Ingemet kicsaptak,
Még künn es járkáljak,
Ingemet kicsaptak,
Még künn es járkáljak.

Istenem, Istenem,
Segíts meg ingemet,
Istenem, Istenem,
Segíts meg ingemet!

Segíts meg ingemet,
Hogy hazamehejsek,
Segíts meg ingemet,
Hogy hazamehejsek!

El es indulék én
Az nagy hosszú útra,
El es indulék én
Az nagy hosszú útra,

Haza fogtam érni
Anyám ajtójába,
Haza fogtam érni
Anyám ajtójába.

Anyám, édesanyám,
Erejszen bé ingem,
Anyám, édesanyám,
Erejszen bé ingem,

Haza fogatt jenni
Elrablott leánya,
Haza fogatt jenni
Elrablott leánya.

Anyám, édesanyám,
Nem tudtam gondolni,

Anyám, édesanyám,
Nem tudtam gondolni,

Hogy én még vaj eccer
Kendet fogam látni,
Hogy én még vaj eccer
Kendet fogam látni.

Anyám, édesanyám,
Hol van az én babbám,
Anyám, édesanyám,
Hol van az én babbám?

Babbám ott lett vóna:
Ki jes vátatt vóna,
Babbám ott lett vóna:
Ki jes vátatt vóna.”

„Fiam, édes lányom,
Honn van az te babbád,
Fiam, édes lányom,
Honn van az te babbád.”

Már az édesanyja
Oda fogta hívni,
Már az édesanyja
Oda fogta hívni.

„Gyere, édes fiam,
Hazajett leányom,
Gyere, édes fiam,
Hazajett leányom,

Akit az törökök
El fogtak rablani,
Akit az törökök
El fogtak rablani!”

Jaj, már az babbája
Oda fogatt érni,
Jaj, már az babbája
Oda fogatt érni.

Eleli ja nyakát,
Csókolja arcáját,
Eleli ja nyakát,
Csókolja arcáját.

„Babbám, édes babbám,
El vótál rabolva,
Babbám, édes babbám,
El vótál rabolva.

Hogy es tuttál magad
Erre visszajenni,
Hogy es tuttál magad
Erre visszajenni?”

„Megbíztak törökök,
Haza fogtam jenni,
Megbíztak törökök,
Haza fogtam jenni.”

Lészped (Moldva), 1959

104

FÚJDOGÁL EGY NAGY SZÉL

AZ ELFOGOTT LEGÉNY. I.

Fúddogál egy nagy szél
A nagy hegyek felöl,
Fúddogál egy nagy szél
A nagy hegyek felöl.

Csak bérohanának
Hetvenhét katona,
Csak bérohanának
Hetvenhét katona,

Hetvenhét katona,
Egész kompánia,
Hetvenhét katona,
Egész kompánia.

„Anyám, édesanyám,
Rejtsen el ingemet,
Anyám, édesanyám,
Rejtsen el ingemet!”

„Fiam, édes fiam,
Merre rejtselek el,
Fiam, édes fiam,
Merre rejtselek el?”

„Jönnek az katonák,
Rabolnak el ingem,
Jönnek az katonák,
Rabolnak el ingem.”

„Fiam, édes fiam,
Menj bé kamarába,
Fiam, édes fiam,
Menj bé kamarába,

Menj bé kamarába,
Bújj bé a ládába,
Menj bé kamarába,
Bújj bé a ládába!”

„Jönnek az katonák,
Rabolnak el ingem,
Jönnek az katonák,
Rabolnak el ingem,

Mind éjjel, mind nappal
Már én búval jártam,
Mind éjjel, mind nappal
Már én búval jártam.

Anyám, édesanyám,
Most reám találtak,
Anyám, édesanyám,
Most reám találtak.”

Hetvenhét katona
Azon ajtón szóla,
Hetvenhét katona
Azon ajtón szóla:

„Kerilj elé, asszon,
Add elé fiadat,
Kerilj elé, asszon,
Add elé fiadat!

Mezéken-erdéken
De sokat kerestük!

Mezéken-erdéken
De sokat kerestük!

Tudd meg magad, asszon,
Most reá találtunk,
Tudd meg magad, asszon,
Most reá találtunk.”

„Fiam, édes fiam,
Kelj ki a ládából,
Fiam, édes fiam,
Kelj ki a ládából!

Jönnek az katonák,
S visznek el tégedet,
Jönnek az katonák,
S visznek el tégedet.

Fiam, édes fiam,
Ingem nem hallgattál,
Fiam, édes fiam,
Ingem nem hallgattál,

Mind éjjel, mind nappal
Erdőn bódorogtál,
Mind éjjel, mind nappal
Erdőn bódorogtál.”

Elé es már álla
A futott katona,
Elé es már álla
A futott katona.

Kezire, lábára,
Jaj, már vasat vertek,
Kezire, lábára,
Jaj, már vasat vertek.

Jaj, vasakba verték
Az szegény katonát,
Jaj, vasakba verték
Az szegény katonát.

Erekes tömlecbe,
El es rekejsztették,
Erekes tömlecbe
El es rekejsztették.

Sír már az katona
Erekes tömlecbe,
Sír már az katona
Erekes tömlecbe.

„Anyám, édesanyám,
Nincsen égő gyertyám,
Anyám, édesanyám,
Nincsen égő gyertyám,

Az nagy setétségbe
Fogok én meghalni,
Az nagy setétségbe
Fogok én meghalni,

Kégyók, békák szeme
Az én égő gyertyám,
Kégyók, békák szeme
Az én égő gyertyám,

Temlecnek feneke
Az én derekaljam,
Temlecnek feneke
Az én derekaljam.

Ott lesz, édesanyám,
Már az végső órám,
Ott lesz, édesanyám,
Már az végső órám.”

Lészped (Moldva), 1959

105

HOL VAN A FIATOK?

AZ ELFOGOTT LEGÉNY. II

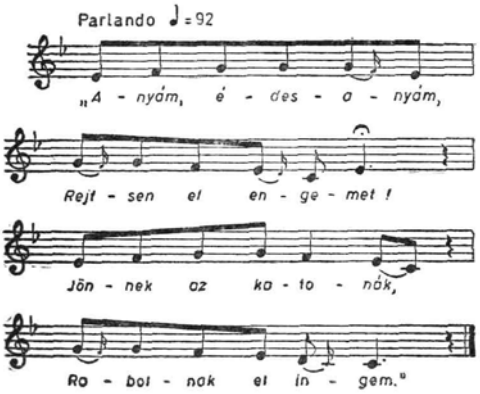

Csak odazúdula
Hetvenkét katona,
Hetvenkét katona,
Egész kompánia.

Hol van az fiatok?
Adjátok kezünkbe,
Hogy legyen katona
Az hadseregünkbe!”

„Felüték a zászlót
Kapunk félfájára,
Megverték az dobot
Szivem bánatára.

Hát, leszek katona,
De nem jó kedvemből,
Szolgálom a császárt
Nagy kételenségből.

Felteszem csákóját,
De nem kevélységből.
Csak a bú mondassa
Szomorú szivemből.”

Lészped (Moldva), 1955

106

BÍBOROS PÉTERNÉ

A GAZDAG ASSZONY ANYJA. I.

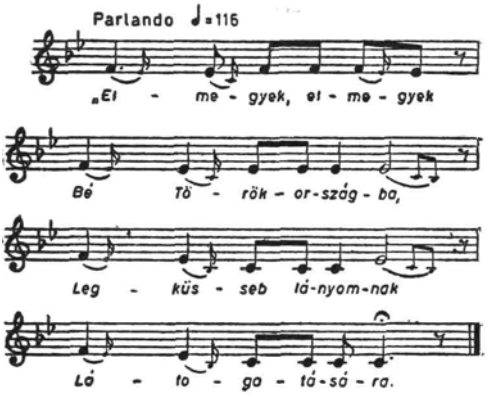

Azt hallottam róla:
A szegényt nem szánja,
Menyek kapujába,
Ülök hídfájára.”

Odajön, odajön
Egy asztalinassa.
„Eredj, asztalinas,
Mondjad asszonyodnak,

Adj egy pohár vizet,
Egy darab kenyeret,
Pohár vize mellett
Egy falat kenyeret.”

„Asszonyom, asszonyom,
Nagyságos ténsasszony!

Szegény kódus asszony
Mind azt mondogatja,

Adj egy pohár vizet,
Egy darab kenyeret,
Pohár vize mellett
Egy falat kenyeret.”

„Eredj, asztalinas,
Hozd bé azt az asszonyt,
Vesd bé a pincébe,
Pince fenekibe,

Hogy a kígyók s békák
Mind markodják össze,
Hogy a kígyók s békák
Mind markodják össze!

Én pohár vizemet
Öntözöm a fődre,
Falat kenyeremet
Vetem a kutyának.”

„Eljöttem, eljöttem
Bé Törökországba,
Legküssebb lányomnak
Látogatására.

Azt hallottam róla:
A szegényt nem szánja,
Azt hallottam róla,
A szegényt nem szánja,

Hogy a pohár vizit
Öntözi a fődre,
S a falat kenyerit
Veti a kutyának.”

„Nagyságos ténsasszony!
Szegény kódusasszony,
Szegény kódusasszony
Mind azt fujdogálja:

Eljöttem, eljöttem
Bé Törökországba,
Legküssebb lányomnak
Látogatására.

Azt hallottam róla:
A szegényt nem szánja,
Menyek kapujába,
Ülök hídfájára.

Ő a pohár vizit
Öntözi a fődre,
S a falat kenyerit
Veti kutyájának.”

„Eredj, asztalinas,
Hozd bé azt az asszonyt,
Hogy kérdjük meg tőle,
Hogy ő hova való.”

„Hova való vagy te,
Szegény koldus asszony?”
„Bíborosfalusi,
Nagyságos ténsasszony,

Bíboros Péternek
Hites felesége.
Maga hová való,
Nagyságos ténsasszony?”

„Bíborosfalusi,
Szegény kódusasszony,

Bíboros Péternek
Legküssebbik lánya.

Anyám, édesanyám,
Kendnek adom én most
Hat pej paripámat,
Hat pej lovam mellett
Egy bádog hintómat.”

„Verje le a kehe
Hat pej paripádat,
Egye meg a rozsda
A bádog hintódat,

Ha nem érdemlettem
Egy pohár vizedet,
S pohár vized mellett
Falat kenyeredet.”

Ránapataka (Gyimesvölgye), 1958

107

BÍBOROS PÉTERNÉ

A GAZDAG ASSZONY ANYJA. II.

„Elmenyek, elmenyek
Bé Törökországba,
Kissebb leányomnak
Látogatására.

Hallottam felőle:
Nem ad a szegénynek,
Nem ad a szegénynek,
Nem szánja a szegényt.

Elmenyek, elmenyek
Bé Törökországba,
Kissebb leányomnak
A nagy kapujába.”

Három asztalinas
A kapuba vagyon,
Három asztalinas
A kapuba vagyon.

„Eridj bé te, inas,
Mondjad asszonyodnak,
Szegény kódusasszony
A kapuba vagyon,

Kér egy pohár vizet,
Egy falat kenyeret,
Kér egy pohár vizet,
Egy falat kenyeret.”

„Asszonyom, asszonyom,
Nagyságos asszonyom,
Szegény kódusasszony
A kapuba vagyon,

Kér egy pohár vizet
S egy falat kenyeret,
Kér egy pohár vizet
S egy falat kenyeret.”

„A pohár vizemet
A fődre öntözöm,
Falat kenyeremet
Komandónak vetem.”

„Eljöttem, eljöttem
Bé Törökországba,

Kissebb leányomnak
Látogatására.

Ő a pohár vizét
A fődre öntözi,
S a falat kenyerit
Komandónak veti.

Hallottam felőle:
Nem ad a szegénynek,
Nem ad a szegénynek,
Nem szánja a szegényt.”

„Asszonyom, asszonyom,
Nagyságos asszonyom,
Szegény kódusasszony
Mind azt énekeli:

Eljöttem, eljöttem
Bé Törökországba,
Kissebb leányomnak
Látogatására.

Ő a pohár vizét
A fődre öntözi,
S a falat kenyerit
Komandónak veti.”

„Eridj ki, te inas,
Fogd meg azt az asszonyt,
Vesd bé a tömlöcbe,
Tömlöc fenekibe,

Hogy a kígyók s békák
Ott mardossák össze,
Hogy a kígyók s békák
Ott mardossák össze!”

„Eljöttem, eljöttem
Bé Törökországba,
Kissebb leányomnak
Látogatására.

Három esztendeje,
Teljes három napja,
Kissebb leányomnak
Tömlecibe vagyok,

Kígyók, békák háta
Az az én asztalom,
Kígyók, békák szeme
A világosságom.”

„Halljon szót, halljon szót
A nagyságos asszony,
Hallja, mit énekel
A szegény rab asszony:

Eljöttem, eljöttem
Bé Törökországba,
Kissebb leányomnak
Látogatására.

Három esztendeje,
Teljes három napja
Kissebb leányomnak
Tömlecibe vagyok.

Kígyók, békák háta
Az az én asztalom,
Kígyók, békák szeme
A világosságom.”

„Eredj le, te inas,
Hozd fel azt az asszonyt,

Hogy tudjuk ki tőle,
Hógy ő hová való!”

„Asszony, asszony, asszony,
Szegény kódusasszony!
Te hová való vagy,
Te hová való vagy?”

„Bíborosfalusi,
Bíborosfalusi,
Bíboros Péternek
Hites felesége.”

„Asszonyom, asszonyom,
Nagyságos asszonyom!
Te hová való vagy,
Te hová való vagy?”

„Bíborosfalusi,
Bíborosfalusi,
Bíboros Péternek
Kissebbik leánya.

Jöjjön bé, jöjjön bé,
Kedves édesanyám,
Mert magának adom
A bádog hintómat,

Bádog hintóm mellett
Hat pej paripámat,
Bádog hintóm mellett
Hat pej paripámat.”

„Egye meg a rozsda
A bádog hintódat,
Verje le a kehe
Hat pej paripádat,

Ha nem érdemeltem
Egy pohár vizedet,
Pohár vized mellett
Falat kenyeredet!”

Sántatelek (Gyimesvölgye), 1958